

Resultaten evaluatie Schoolfruit-en groentenprogramma 2017 - 2018

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Right Marktonderzoek en Advies B.V.

Telefoon : 038 - 4212185
Projectleider : de heer G. Hamstra
Projectnummer : 4630-04
Aangevraagd door : RvO.nl
Datum : 15 juni 2018
Status : definitief

Inhoud

Samenvatting.....	3
1. Onderzoeksopzet.....	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doelstelling onderzoek	6
1.3 Doelgroep onderzoek	6
1.4 Onderzoeksmethode en steekproef	7
1.5 Vragenlijst en veldwerkperiode	7
1.6 Rapportage	7
2. Resultaten primair onderwijs	8
2.1 Deelname aan EU-Schoolfruit-programma.....	8
2.2 Schoolfruit in de klas	12
2.3 Levering van schoolfruit.....	13
2.3.1 Variatie in levering	13
2.3.2 Kwaliteit van levering	14
2.3.3 Geschikt fruit.....	15
2.3.4 Contact met leverancier	17
2.4 Communicatie en lesmateriaal EU-Schoolfruit- en groentenprogramma.....	19
2.4.1 Digitale nieuwsbrief.....	20
2.4.2 Startpakket.....	21
2.4.3 Ouderbrochure.....	24
2.4.4 Folder.....	25
2.4.5 Klokposter	26
2.4.6 Website	27
2.4.7 Digibord lesmateriaal.....	28
2.4.8 Smaaklessen	29
2.4.9 Groenten- en fruitcertificaat	30
2.4.10 Voorkeur papieren of digitale informatie	31
2.4.11 Eigen informatie	32
2.4.12 Algehele tevredenheid informatie.....	33
2.4.13 Extra ondersteuning.....	34
2.5 Beoordeling EU-Schoolfruitprogramma	34
2.5.1 Reacties.....	34
2.5.2 Voortzetting.....	37
2.6 Slotopmerkingen	40
3. Bijlagen	41
3.1 Achtergrondkenmerken primair onderwijs	42

Samenvatting

In het schooljaar 2017-2018 hebben bijna 3.000 basisscholen deelgenomen aan het EU-Schoolfruit- en groentenprogramma (hierna te noemen EU-Schoolfruitprogramma). Aan hen is een online vragenlijst voorgelegd, om inzicht te krijgen in de uitvoering van het EU-Schoolfruitprogramma en de tevredenheid hierover. Uiteindelijk hebben 1.794 basisscholen deelgenomen aan het onderzoek. Ruim de helft (55%) van de dit jaar deelnemende basisscholen geeft aan eerder mee te hebben gedaan aan het programma. In deze samenvatting worden de belangrijkste uitkomsten besproken.

Schoolfruit als aanvulling op beleid gezonde voeding

Vrijwel alle deelnemende scholen hadden reeds voor hun deelname aan het EU-Schoolfruitprogramma al een beleid specifiek op het gebied van het eten van groenten en fruit of gezonde voeding in het algemeen. Veelal betrof dit het stimuleren om groenten en fruit mee te nemen naar school, maar ook het instellen van vaste fruitdagen is veel genoemd. Scholen met een beleid op het gebied van gezonde voeding, geven aan het belangrijk te vinden om het eten van gezonde voeding bij de kinderen aan te moedigen. Het programma geeft kinderen de mogelijkheid om in aanraking te komen met verschillende soorten groenten en fruit.

Vrijwel alle scholen zijn bekend met het vignet Gezonde School, een derde van de scholen heeft hiervoor een certificaat of is bezig om dit te halen.

Scholen positief over het EU-Schoolfruitprogramma

Nagenoeg alle scholen zijn (zeer) positief over het EU-Schoolfruitprogramma. Naast het eigen enthousiasme, geeft ruim 80% van de scholen aan dat de meeste kinderen enthousiast zijn en driekwart van de scholen geeft aan dat de meeste ouders dat ook zijn. Scholen noemen vooral de bijdrage aan een gezondere leefstijl als reden om positief over het programma te zijn. Het vergroot de kennis van de kinderen over gezond eten en laat ze kennismaken met groenten en fruit die ze nog niet kennen. Dat het gratis is, is hierbij zeer positief. Zeker op scholen in achterstandswijken is het eten van groenten en fruit geen vanzelfsprekendheid.

Bijna de helft van de scholen heeft het idee dat het regelmatig voorkomt dat de kinderen buiten de fruitdagen om zelf fruit of groenten meenemen naar school als gevolg van het EU-Schoolfruitprogramma.

Meer variatie dan vorig jaar, kwaliteit minder goed

Over de variatie van het geleverde fruit is men positief, over de variatie van de geleverde groenten is men minder tevreden, 37% geeft aan dat er weinig variatie was. De tevredenheid over de kwaliteit van de groenten en het fruit is, evenals vorig jaar, wederom gedaald. Minder dan de helft (46%) beoordeelt de kwaliteit van het fruit als goed, de kwaliteit van de groenten wordt door iets meer dan de helft van de scholen (53%) als goed beoordeeld.

Makkelijk fruit geniet de voorkeur, maar variatie is ook belangrijk

Meer dan de helft van de scholen (59%) vindt appels het meest geschikt, maar ook bananen en peren worden door een kwart van de scholen genoemd als geschikt fruit. Veel scholen vinden het belangrijk dat de soorten makkelijk en zonder al teveel voorbereiding uitgedeeld kunnen worden en dat de meeste kinderen het lekker vinden. Echter, variatie, versheid en houdbaarheid zijn daarnaast ook belangrijke criteria.

Hoewel veel scholen gemak voorop stellen, zijn er daarnaast ook scholen die het juist waarderen en leerzaam vinden om meer onbekende soorten uit te kunnen delen en te laten proeven en proberen.

Contact met leverancier goed

Over het algemeen zijn de scholen tevreden over het contact met de leverancier, 80% van de scholen geeft aan dat het contact goed was. Bijna een derde van de scholen geeft aan weleens problemen te hebben gehad. Deze problemen hadden hoofdzakelijk betrekking op de kwaliteit van het geleverde. Van de scholen die daadwerkelijk een klacht indienden, zegt 52% dat de klacht goed is afgehandeld.

Tevredenheid over informatievoorziening en lesmateriaal

De informatievoorziening en het lesmateriaal dat scholen ontvangen rondom het EU-Schoolfruitprogramma wordt goed gewaardeerd, 70% van de scholen is hierover heel tevreden. Alle afzonderlijke middelen worden gewaardeerd tussen een 7,3 en een 8,0. Deze hoogste beoordeling van 8,0 geldt voor de digitale nieuwsbrief. De laagste beoordeling van 7,3 wordt gegeven voor de Klokposter.

De website www.euschoolfruit.nl is door 88% van de scholen weleens bezocht. Belangrijkste redenen voor het bezoek waren de inschrijving voor het programma en om informatie te zoeken over het schoolfruitprogramma.

Ruim de helft van de deelnemende scholen was op de hoogte van het aanbod van digitaal lesmateriaal. Bijna een kwart van de deelnemende scholen (24%) heeft ook daadwerkelijk gebruikgemaakt van het materiaal. Deze scholen waarderen het digibord lesmateriaal gemiddeld met een 7,7.

De lesmap van Smaaklessen is dit jaar beduidend meer aangevraagd dan vorig jaar. Dit jaar heeft 41% van de scholen de lesmap aangevraagd tegenover 24% van de scholen die in het vorige jaar aangaven de lesmap te hebben aangevraagd. De map is met name ingezet in reguliere en/of specifieke lessen, maar wordt ook veelvuldig gebruikt als naslagwerk.

Kritiek ten aanzien van de informatievoorziening heeft te maken met de frequentie waarin scholen informatie ontvangen, meerdere malen wordt aangegeven dat men te veel informatie (e-mails) heeft ontvangen.

Belangstelling voor vervolg Schoolfruit-programma

Het enthousiasme om het schoolfruit ook in het volgende schooljaar voort te zetten is groot. Driekwart van de scholen wil opnieuw meedoen aan het programma en nog eens 8% is voornemens om het zelf op te pakken. Bijna al deze scholen willen dit doen door ouders zelf groenten en fruit mee te laten geven.

De scholen die niet door willen gaan, geven hiervoor als belangrijkste redenen dat men het teveel werk vindt (32%) en/of men het de verantwoordelijkheid van de ouders vindt (31%).

1. Onderzoeksopzet

1.1 Aanleiding

Het doel van het EU-Schoolfruitprogramma is in de eerste plaats de afzetbevordering van groenten en fruit in Nederland. Daarnaast is het programma een laagdrempelige stimulans om te bevorderen dat schoolgaande kinderen samen fruit en groenten eten in de klas. Binnen het EU-Schoolfruitprogramma krijgen scholen voor elke leerling een gratis periode fruit of groenten. Na deze periode bepalen ouders en de school zelf of en hoe zij doorgaan met het gezamenlijk eten van fruit en groenten in de klas. Alle basisscholen in Nederland mogen zich inschrijven, op voorwaarde dat de hele school meedoet. Afhankelijk van het aantal inschrijvingen kunnen alle scholen of een deel van de scholen inderdaad meedoen met het programma. Voor dit schooljaar gold dat alle inschreven scholen uiteindelijk konden deelnemen.

In het voorjaar van 2010 is het EU-Schoolfruitprogramma in Nederland op 800 basisscholen van start gegaan. Ook voor het schooljaar 2017-2018 konden scholen zich aanmelden, waarbij bijna 3.000 basisscholen dit schooljaar aan het programma hebben meegedaan. Deze scholen kregen eens per week fruit en groenten geleverd voor alle leerlingen. Aanvullend ontvingen de scholen lesmateriaal, zodat in elke groep een les over fruit en groenten gegeven kon worden. Op deze manier wordt het eten van fruit en groenten de gewoonste zaak van de wereld. De insteek is dat de leerlingen ook na afloop van het programma gezond blijven eten.

Het EU-Schoolfruitprogramma wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit. De praktische levering van de groenten en het fruit wordt uitgevoerd door 8 erkende leveranciers.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland wil het EU-Schoolfruitprogramma jaarlijks evalueren om inzicht te krijgen in het effect van de campagne. Dit is tevens een eis van de EU voor de uitvoering van het programma. Daarom is er na afloop van de schoolfruitperiode onder de deelnemende scholen een procesevaluatie uitgevoerd.

1.2 Doelstelling onderzoek

Het doel van de procesevaluatie is het inzichtelijk maken van de uitvoering van het EU-Schoolfruitprogramma en de tevredenheid over het programma bij de scholen.

1.3 Doelgroep onderzoek

De doelgroep van de procesevaluatie bestaat uit alle basisscholen die vanaf medio november 2017 tot en met april 2018 hebben deelgenomen aan het EU-Schoolfruitprogramma.

1.4 Onderzoeksmethode en steekproef

Onder de deelnemende basisscholen is een online onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland door Right Marktonderzoek in Zwolle.

De schoolfruitcoördinatoren van de deelnemende scholen zijn via een persoonlijke e-mail uitgenodigd voor deelname aan het online onderzoek. De uitnodigingen zijn verstuurd door Right Marktonderzoek, uit naam van het EU-Schoolfruitprogramma. Aan de scholen die in de loop van de veldwerkperiode nog niet hadden deelgenomen aan het onderzoek, is een herinneringsmail gestuurd.

Het veldwerk voor het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 10 tot en met 30 april 2018. Dit was in de laatste weken van de gratis levering voor het EU-Schoolfruitprogramma. In totaal zijn er 2.766 uitnodigingen voor het onderzoek verstuurd, waarbij scholen met meerdere locaties en dezelfde schoolfruitcoördinator slechts een keer voor het onderzoek zijn uitgenodigd. Van de uitgenodigde scholen hebben 1.794 basisscholen (65%) aan het onderzoek deelgenomen.

1.5 Vragenlijst en veldwerkperiode

De vragenlijst die is gebruikt bij de voorgaande procesevaluatie onder basisscholen, vormde de basis van de vragenlijst voor de huidige meting onder deze scholen. De vragenlijst is op enkele punten aangepast (naar actualiteit en relevantie).

1.6 Rapportage

De meeste vragen in het onderzoek zijn aan alle respondenten gesteld. Daar waar dit niet het geval is, is de basis genoemd.

Bij verschillende vragen konden de scholen meer dan één antwoord geven. Bij deze vragen komt het totaalpercentage in de tabel boven 100% uit.

2. Resultaten primair onderwijs

2.1 Deelname aan EU-Schoolfruit-programma

Onderstaande tabel laat zien op welke wijze de scholen in contact zijn gekomen met het EU-Schoolfruitprogramma.

Tabel 2.1 Op welke wijze bent u in contact gekomen met het EU-Schoolfruitprogramma? (alle scholen)

	n	%
Onze school heeft eerder meegedaan met het EU-Schoolfruitprogramma	979	55%
Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit	682	38%
Gezonde School	339	19%
Via de post, mailing	286	16%
Via internet	246	14%
Andere scholen	157	9%
GGD	78	4%
JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht)	75	4%
Via ouders	27	2%
Leverancier(s) van groenten en fruit	21	1%
Voedingscentrum Nederland	20	1%
Via kranten	14	1%
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)	8	0%
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	6	0%
Via tijdschriften	3	0%
Jong Leren Eten	2	0%
Anders	21	1%
Totaal		165%

**Omdat scholen meer dan 1 antwoord geven, komt het totaalpercentage boven 100% uit.*

Ruim de helft van de scholen (55%) geeft aan al eerder te hebben meegedaan met het EU-Schoolfruitprogramma. Bijna twee vijfde deel is in aanraking gekomen met het programma door het Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit, waarna Gezonde School, internet en post of mailing het meest worden genoemd. Alle andere manieren om met EU-Schoolfruit in contact te komen zijn door 10% of minder genoemd.

Aan de scholen is gevraagd of zij voordat zij begonnen met het EU-Schoolfruitprogramma al een beleid hadden ten aanzien van gezonde voeding op school. Onderstaande tabel toont het resultaat.

Tabel 2.2 Had uw school voorafgaand aan het EU-Schoolfruitprogramma al een beleid voor het eten van groenten en fruit of gezonde voeding op school? (alle scholen)

	n	%
Ja, we stimuleerden al om fruit/groenten mee te nemen (niet verplicht)	983	55%
Ja, we hadden al fruitdagen op school	760	42%
Ja, we hadden al een beleid ten aanzien van gezonde voeding (zoals geen koek en snoep mee naar school, gezonde traktatie)	604	34%
Ja, we deden al mee aan een ander programma op het gebied van gezonde voeding	121	7%
Ja, anders	70	4%
Nee, we hadden geen beleid ten aanzien van het eten van groenten en fruit op school	202	11%
Totaal		153%

De meeste scholen hadden al op enigerlei wijze een beleid ten aanzien van het eten van fruit en groenten of gezonde voeding op school. Voor 55% bestond dit beleid uit stimulering zonder verplichting. Van de scholen had 42% al fruitdagen en 34% had op een andere manier een beleid ten aanzien van gezonde voeding. Iets meer dan een tiende van de scholen (11%) geeft aan dat er geen beleid ten aanzien van eten van groenten en fruit op school was.

Aan de scholen met een beleid is gevraagd wat de belangrijkste motivatie is geweest om beleid te maken op het gebied van fruit en groenten. De scholen hebben een beleid rondom groente en fruit omdat zij het belangrijk vinden om gezonde voeding aan te moedigen. De scholen willen kinderen in aanraking laten komen met verschillende soorten groenten en fruit en hopen hiermee een bijdrage te leveren aan een gezondere levensstijl.

- *Als school vinden wij het belangrijk om gezonde voeding te stimuleren. Door alle kinderen om 10.00 uur groente of fruit te laten nuttigen, menen wij hieraan mee te werken.*
- *Wij vinden het belangrijk dat kinderen in de basisschoolleeftijd leren over gezonde voeding/voedingspatroon, zodat zij daar nu en later verstandige keuzes in maken.*

Meermalen is opgemerkt dat men een voorbeeldfunctie wil hebben, een plek waar bewust wordt omgegaan met voeding. Hiermee wil men een stuk bewustwording creëren bij zowel kinderen als ook hun ouders.

- *Wij zijn voorstander van goede voeding. Wij willen dat graag uitdragen en kinderen en ouders bewust bezig laten zijn met de keuze van juiste, gezonde voeding.*
- *Zodat de kinderen leren wat voor soorten groente en fruit er zijn en hoe het proeft. Hopen dat de ouders dit goede voorbeeld overnemen.*

Enkele scholen hebben expliciet benoemd dat men veel kinderen op school heeft die nauwelijks of helemaal geen fruit eten omdat de ouders hier geen geld genoeg voor hebben.

- *Wij zijn een school voor anderstalige leerlingen. De kinderen wonen in het AZC. Ouders hebben weinig geld. Fruit op school is dan voor de kinderen een heerlijk extraatje.*
- *Wij geven les aan leerlingen wiens ouders het veelal financieel heel moeilijk hebben. Waar niet of nauwelijks geld is om driemaal daags een gezonde maaltijd te nuttigen. Wanneer je dan drie dagen in de week gratis fruit kunt aanbieden, dan helpt dat enorm.*

Het vignet Gezonde School is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen. Een Gezonde School is een school die structureel aandacht besteedt aan gezondheid, aan de hand van vier Gezonde School-pijlers. Aan de scholen is gevraagd of zij bekend zijn met de Gezonde School-aanpak.

Tabel 2.3 Is uw school bekend met de Gezonde School-aanpak?

	n	%
Ja, daar heb ik wel van gehoord	1125	63%
Ja, we hebben een vignet Voeding	141	8%
Ja, we hebben een vignet (anders dan voeding)	161	9%
Ja, we hebben meerdere vignetten	106	6%
Ja, we zijn bezig een vignet te halen	148	8%
Nee, nog nooit van gehoord	113	6%
Totaal	1794	100%

Een kleine groep (6%) heeft nog nooit van de Gezonde School-aanpak gehoord. Bijna twee derde van de scholen geeft aan weleens van de aanpak te hebben gehoord, maar zelf geen vignet te hebben. Bijna een kwart van de scholen heeft één of meerdere vignetten.

De volgende tabel toont op welke wijze de school de ouders/kinderen heeft geïnformeerd over het Schoolfruitprogramma.

Tabel 2.4 Op welke wijze heeft uw school de ouders en kinderen geïnformeerd over het EU-Schoolfruitprogramma? (alle scholen)

	n	%
Door de (e-mail) schoolnieuwsbrief	1623	90%
Schoolfruitposters	1280	71%
Door de ouderbrochure van het EU-Schoolfruit- en groentenprogramma	692	39%
Door een aparte brief/e-mail over het EU-Schoolfruit- en groentenprogramma	634	35%
Door het eten van groente en fruit op te nemen in de schoolgids/het beleidsplan	541	30%
Via de website van school	535	30%
Door een ouderbijeenkomst	55	3%
Social Media, zoals Facebook, Twitter	20	1%
Via de schoolapp	18	1%
Via ouderportaal	12	1%
Via Klasbord	12	1%
Anders	37	2%
We hebben ze niet geïnformeerd	2	0%
Totaal		304%

Het merendeel van de scholen heeft er aandacht aan besteed in de nieuwsbrief van de school (90%) en bijna drie kwart heeft de schoolfruitposters gebruikt. De ouderbrochure van het EU-Schoolfruit- en groentenprogramma is door 39% gebruikt.

2.2 Schoolfruit in de klas

Onderstaande tabellen geven weer op welke dagen van de week men in de klas het schoolfruit eet en op welke momenten van de dag.

Tabel 2.5 Op welke dagen in de week werd het schoolfruit gegeten in de klas? (alle scholen)

	n	%
Maandag	204	11%
Dinsdag	666	37%
Woensdag	1624	91%
Donderdag	1679	94%
Vrijdag	1320	74%
Geen vaste fruitdagen	60	3%
Totaal		310%

Tabel 2.6 Op welk deel van de dag werd het schoolfruit meestal gegeten?

	n	%
Meestal in de ochtend	1537	86%
Meestal in de middag	49	3%
Meestal gezamenlijk tijdens het overblijven	22	1%
Op verschillende momenten van de dag	147	8%
Anders	39	2%
Totaal	1794	100%

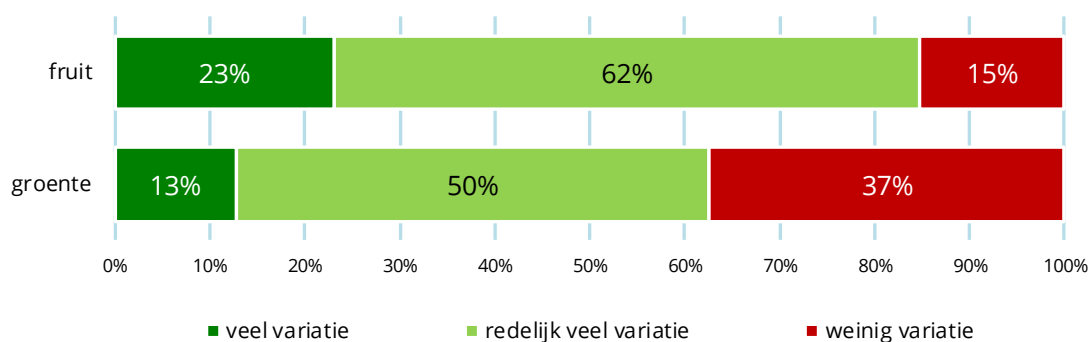
Bijna alle scholen hebben vaste schoolfruitdagen. Woensdag en donderdag zijn evenals bij de vorige meting de dagen die het meest worden gebruikt voor het eten van het schoolfruit in de klas. Ook bij deze meting blijkt dat de ochtend veruit het meest gekozen moment is om fruit te eten.

2.3 Levering van schoolfruit

2.3.1 Variatie in levering

De onderstaande figuur geeft weer of de scholen vinden dat er voldoende variatie was in het aangeleverde fruit/de aangeleverde groenten.

Figuur 2.7 Is er volgens u voldoende variatie in het geleverde fruit en de groenten?

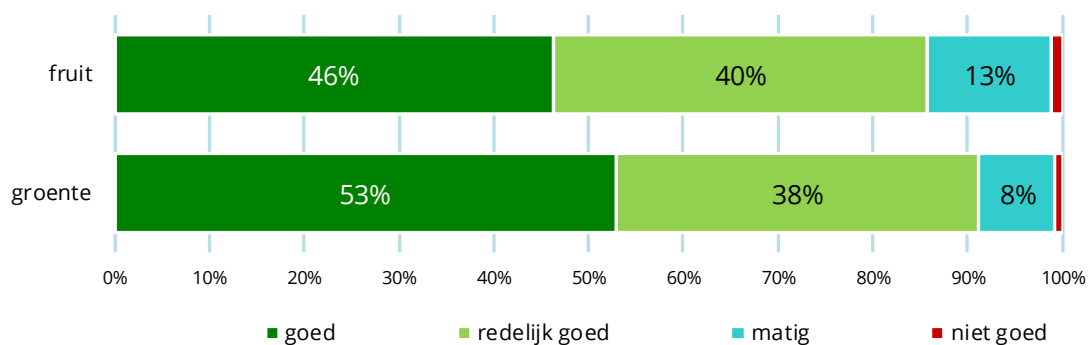
Een ruime meerderheid van de scholen vindt dat er (redelijk) veel variatie was in de geleverde fruitsoorten. Van de scholen vindt 15% dat er maar weinig variatie in fruitsoorten was gedurende de periode. Dit percentage is lager dan bij de vorige meting, toen gaf 23% van de scholen aan dat er maar weinig variatie was.

Over de variatie van de groenten is men minder positief dan bij het fruit; 37% van de scholen is van mening dat er weinig variatie was in de groenten. Dit is nagenoeg gelijk aan de vorige meting, toen gaf 36% aan dat er weinig variatie was.

2.3.2 Kwaliteit van levering

Naast de variatie is ook gevraagd naar de kwaliteit van de aangeleverde producten.

Figuur 2.8 Hoe is de kwaliteit van het fruit/de groenten die geleverd is door de schoolfruitleverancier?

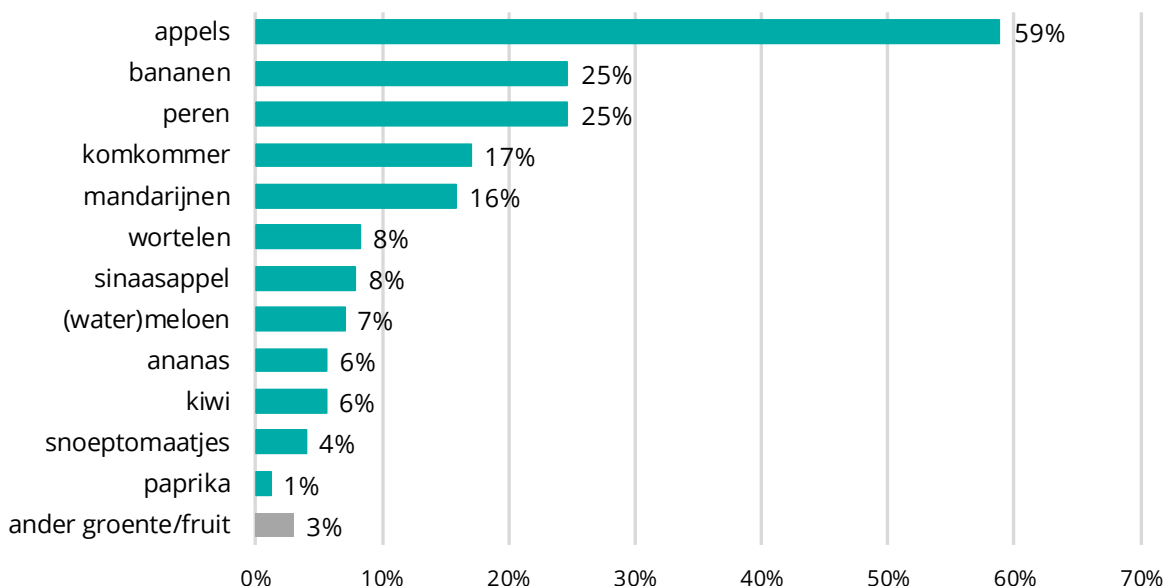

Circa de helft van de scholen vindt dat er goede kwaliteit aan fruit/groenten is geleverd. Over de groenten is men iets positiever dan over het fruit. De kwaliteit van zowel fruit als groente is ten opzichte van de vorige meting gedaald. Toen vond respectievelijk 56% en 60% de kwaliteit van het fruit en de groenten nog goed.

2.3.3 Geschikt fruit

Aan de scholen is gevraagd wat de meest en minst geschikte fruit- of groentensoorten zijn die zijn aangeboden.

*Figuur 2.9 Wat vindt u de **meest** geschikte fruit- en groentensoort die is aangeboden?*

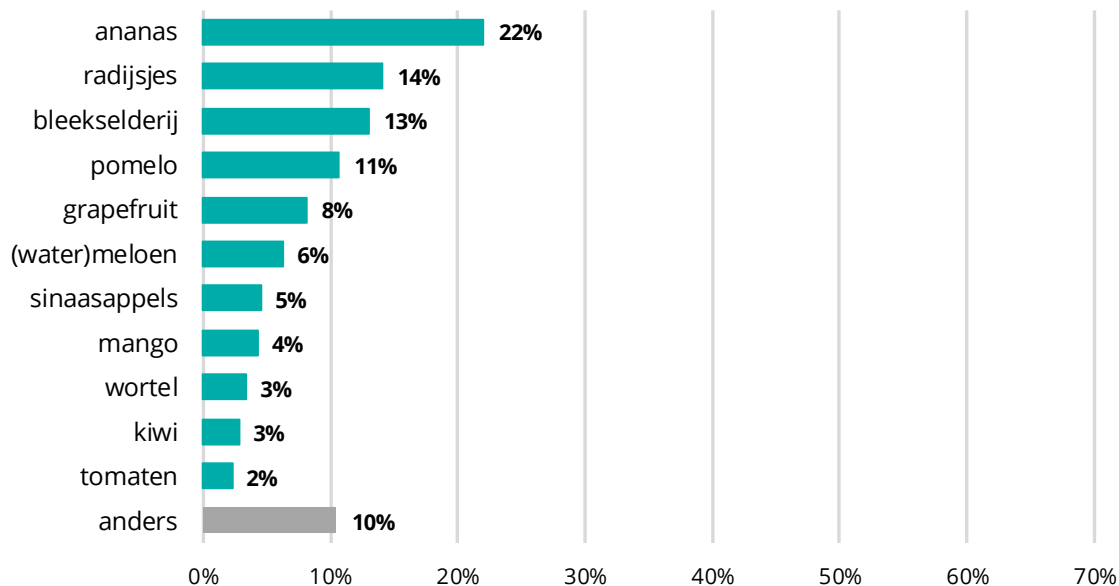
Appels zijn volgens de scholen veruit het meest geschikt. Genoemd is dat veel kinderen gewend zijn om appels te eten en dat appels daarnaast ook heel geschikt zijn omdat ze gemakkelijk zonder extra voorbereiding kunnen worden uitgedeeld en worden gegeten. Volgens een kwart van de scholen zijn bananen en peren ook geschikt. Voor bananen geldt vergelijkbaar met appels dat veel kinderen gewend zijn om een banaan te eten en dat ze gemakkelijk en zonder voorbereiding kunnen worden genuttigd. Voorbeelden van andere genoemde groenten en fruit (3%) zijn de kaki, pomelo en bleekselderij.

Enkele scholen hebben geen specifieke groenten of fruit genoemd, maar het volgende aangegeven:

- Alle groenten en fruit zijn goed (6%).
- Graag groenten en fruit dat zonder bewerking kan worden gegeten (3%).
- Bij voorkeur groenten en fruit die gemakkelijk kunnen worden uitgedeeld (porties) 3%.
- Bij voorkeur variatie/verschillende soorten 2%.
- Bij voorkeur onbekende soorten groenten en fruit (2%).

Hieronder is weergegeven welke fruit- en groentesoorten de scholen minder geschikt vinden.

*Figuur 2.10 Wat vindt u de **minst** geschikte fruit- en groentesoort die is aangeboden?*

De ananas is volgens iets minder dan een kwart van de scholen het minst geschikt. Genoemd is dat de voorbereiding te veel tijd kost. Radijsjes en bleekselderij zijn minder geschikt omdat leerlingen ze minder lekker vinden.

- *Radijs heeft een erg aparte smaak en was niet echt geschikt als pauzehapje. Kinderen wilden het wel proeven, maar zagen het niet als portie. Ananas was ook niet favoriet, omdat het wel heel bewerkelijk is.*

Scholen hebben in het algemeen een voorkeur voor verse en rijpe groente- en fruitsoorten, die weinig tijd qua voorbereiding kosten en die door veel leerlingen worden gegeten (populair zijn). Men wil graag groente- en fruitsoorten die snel en gemakkelijk kunnen worden uitgedeeld, gemakkelijk kunnen worden gegeten en bij voorkeur ook enkele dagen kunnen worden bewaard.

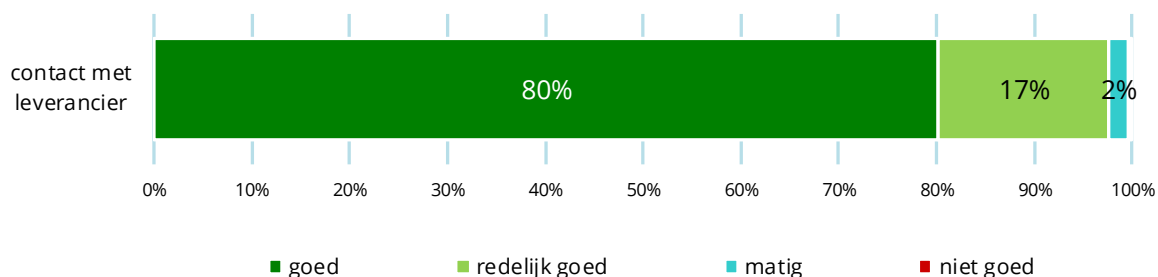
Enkele scholen hebben benadrukt dat diversiteit heel belangrijk is. Ook zij willen bij voorkeur groenten- en fruitsoorten die qua voorbereiding weinig tijd in beslag nemen, maar liever niet elke week dezelfde soorten.

- *Er is geen voorkeur m.b.t. geschiktheid. We vinden het juist belangrijk om kinderen bekend te maken met de diversiteit. De ene fruitsoort is mogelijk wel iets bewerkelijker dan het andere, maar dat is geen reden om het niet te verstrekken.*

2.3.4 Contact met leverancier

Onderstaande figuur toont hoe het contact met de leverancier over het algemeen is verlopen.

Figuur 2.12 Hoe is het contact met uw leverancier van schoolfruit verlopen?

Voor het merendeel van de scholen is het contact met de leverancier goed verlopen (80%). Dit geldt ten aanzien van alle leveranciers. De scholen die tevreden zijn over het contact geven aan dat het contact goed is verlopen: leveringen waren op tijd, de medewerkers (chauffeurs) vriendelijk en de groenten en het fruit meestal van een goede kwaliteit. Wat ook bijdraagt aan de tevredenheid is dat eventuele klachten over de kwaliteit van de geleverde producten goed zijn afgehandeld.

Met name communicatieproblemen zijn een reden om het contact met de leverancier als matig of niet goed te beoordelen. Scholen die ontevreden zijn over het contact, geven aan dat er traag wordt gereageerd op vragen per e-mail of dat er bij een klacht per e-mail helemaal geen reactie komt.

Hierbij aansluitend is aan alle scholen gevraagd of zij wel eens problemen hebben gehad met hun leverancier en zo ja, op welk gebied.

Tabel 2.13 Heeft u wel eens problemen gehad met uw leverancier op de volgende gebieden? (alle scholen)

	n	%
Nee, ik heb geen problemen met mijn leverancier gehad	1235	69%
Ja, over de kwaliteit van de groenten en het fruit	356	20%
Ja, over de hoeveelheid groenten en fruit dat geleverd werd	146	8%
Ja, over de afleverdag van schoolfruit	137	8%
Ja, over het aflevertijdstip van schoolfruit	82	5%
Ja, over de portiegrootte	39	2%
Ja, over de afleverplaats van het schoolfruit	21	1%
Ja, over iets anders	31	2%
Totaal		114%

Een ruime meerderheid van 69% van de scholen heeft geen problemen gehad met de leverancier van de groenten en het fruit (dit was de vorige keer 75%). In vergelijking met eerdere onderzoeken zijn met name klachten over de kwaliteit toegenomen (was 11%, nu 20%).

Tabel 2.14 Zijn de klachten hierover goed afgehandeld? (basis=heeft problemen gehad)

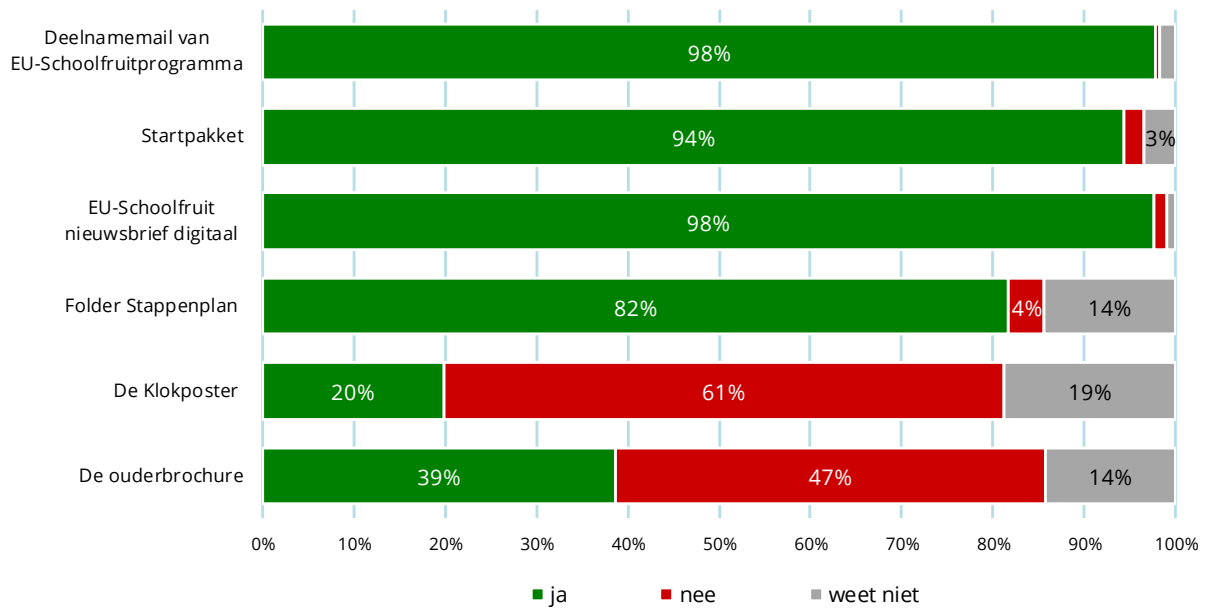
	n	%
Ik heb geen klacht ingediend	116	21%
Ja, helemaal	231	41%
Ja, grotendeels	156	28%
Nee	56	10%
Totaal	559	100%

Een vijfde deel van de scholen die problemen heeft ervaren, heeft hierover geen klacht ingediend. Van de 443 scholen die wel een klacht indienden, geeft iets meer dan de helft (52%) aan dat de problemen helemaal zijn opgelost. In 13% van de gevallen waarbij een klacht is ingediend is deze niet afgehandeld.

2.4 Communicatie en lesmateriaal EU-Schoolfruit- en groentenprogramma

Onderstaande figuur geeft weer welke informatie de ondervraagden hebben ontvangen van het Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit.

Figuur 2.15 Heeft u de volgende informatie ontvangen van het Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit?

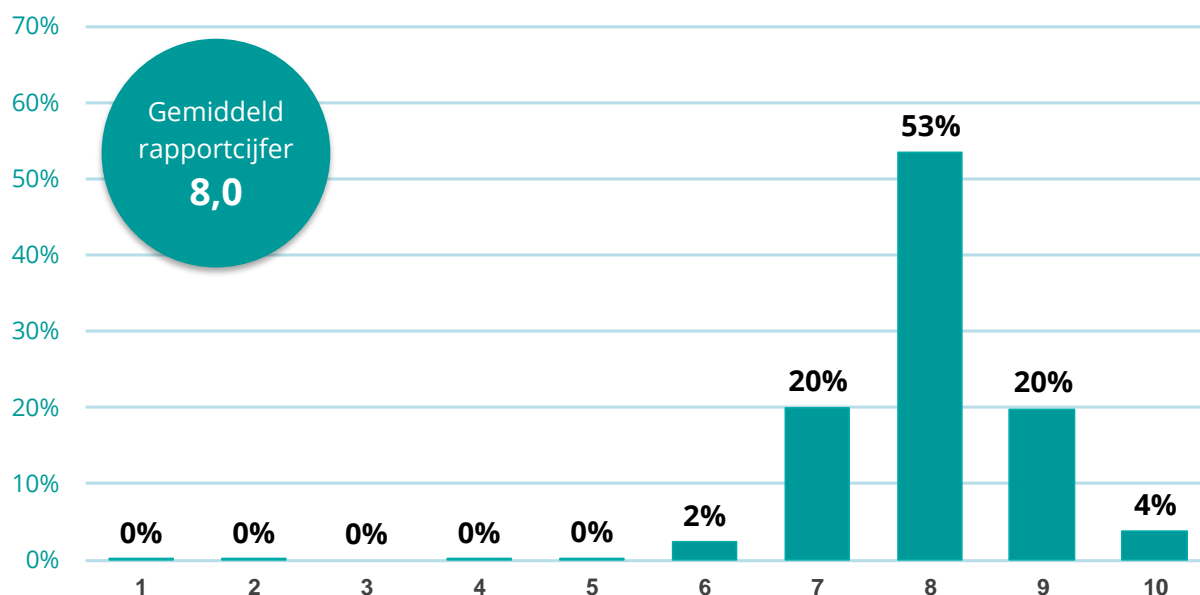

De deelname-mail, de digitale EU-Schoolfruitniewsbrief en het startpakket zijn door bijna alle ondervraagden ontvangen. Ook de folder Stappenplan is door een grote meerderheid gezien. De Klokposter en de ouderbrochure werden uitsluitend op aanvraag aangeboden.

2.4.1 Digitale nieuwsbrief

Aan de scholen is gevraagd hoe tevreden zij zijn over de digitale nieuwsbrief.

Figuur 2.16 Hoe waardeert u de digitale nieuwsbrief van EU-Schoolfruit? (basis=ontvangers nieuwsbrief)

De digitale nieuwsbrief wordt met een 8,0 gemiddeld positief gewaardeerd. Een enkeling (2%) geeft een rapportcijfer lager dan een 7.

Tabel 2.17 Welke rubrieken uit de digitale nieuwsbrief leest u graag?

	n	%
Ik lees de hele nieuwsbrief	574	33%
Groenten-/fruitlevering	1072	61%
Kort nieuws	526	30%
Wist je dat	393	22%
Algemene nieuws	392	22%
Agenda	162	9%
Totaal		178%

Een derde van de nieuwsbrieflezers leest de hele nieuwsbrief graag. Van de rubrieken die in de digitale nieuwsbrief zijn opgenomen, wordt het bericht over de groenten-/fruitlevering door 61% het liefst gelezen.

2.4.2 Startpakket

Bijna driekwart van de scholen geeft aan bekend te zijn met het lesboekje van EU-schoolfruit. Onderstaande tabel toont het gebruik van dit lesmateriaal.

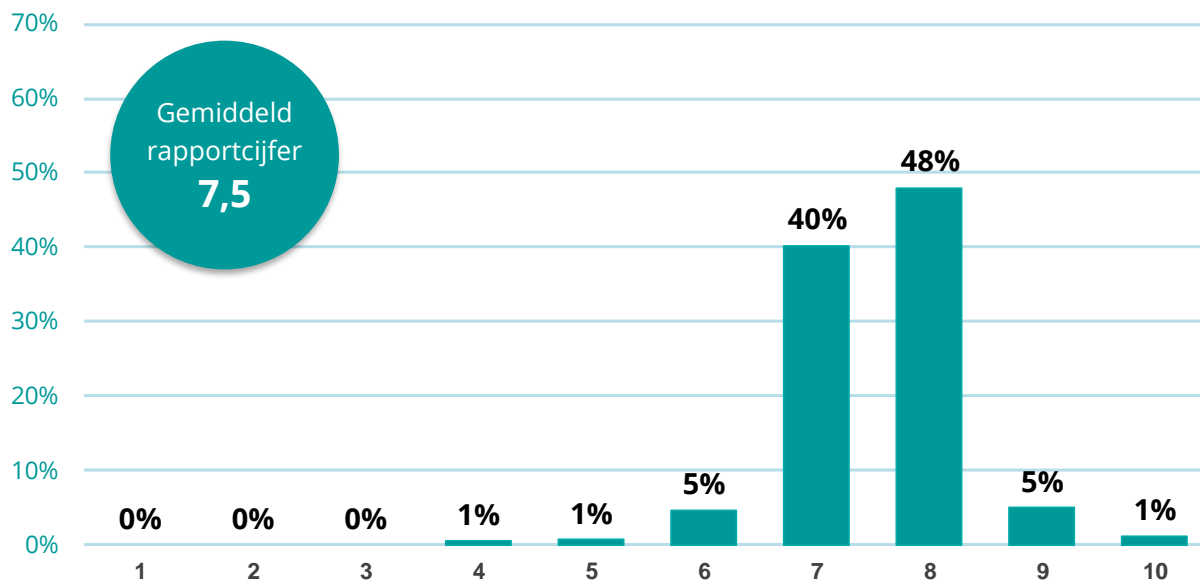
Tabel 2.18 Heeft uw school het lesboekje gebruikt? (basis=bekend met het lesboekje)

	n	%
Ja, in vrijwel alle groepen	334	26%
Ja, alleen specifiek voor specifieke groepen	166	13%
Nee, we hebben het niet gebruikt en gaan dat (waarschijnlijk) ook niet doen	320	25%
Nee, we hebben het niet gebruikt, maar zijn dit nog wel van plan	183	14%
Nee, we hebben het (toch) niet ontvangen	17	1%
Weet niet	264	21%
Totaal	1284	100%

Ruim een kwart van de scholen die bekend is met het lesboekje geeft aan dit in vrijwel alle groepen te gebruiken, 13% gebruikt het alleen in specifieke groepen (waarbij een diversiteit aan groepen wordt genoemd) en 14% is het nog van plan. Een kwart van de scholen die bekend is met het lesboekje geeft aan deze niet te zullen gebruiken.

Aan de scholen die bekend zijn met het lesboekje is gevraagd hoe zij het waarderen.

Figuur 2.19 Hoe waardeert u het lesboekje? (basis=heeft startpakket ontvangen en is bekend met het lesboekje)

Gemiddeld wordt het lesboekje met een 7,5 beoordeeld. Ruim de helft van de scholen die bekend zijn met het lesboekje geeft een 8 of hoger, 7% geeft een 6 of lager. Het laagste cijfer is een 4 (1%).

Scholen die het lesboekje positief beoordelen zijn in het algemeen van mening dat het boekje leuk, duidelijk, helder en visueel aantrekkelijk is. De belangrijkste redenen om het lesboekje laag te beoordelen is dat het voor de leerlingen te moeilijk is, dat de voorbereiding te veel tijd kost of dat de inhoud van het boekje niet goed in een les kan worden geïntegreerd bijvoorbeeld door ontbrekende materialen.

- *Voor onze gehele populatie (anderstaligen) is het best moeilijk.*
- *Het kost toch best veel voorbereiding en organisatie om dit lesboekje goed te doen.*
- *Vaak lange lessen waarbij meerdere materialen nodig waren.*

Het startpakket bevatte schoolfruitposters. Aan diegenen die aangeven het startpakket te hebben ontvangen, is gevraagd of zij de posters ook hebben opgehangen.

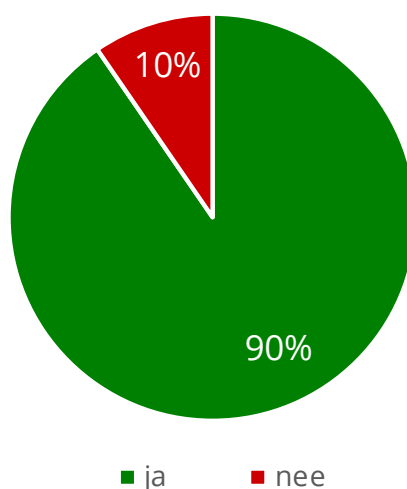
*Tabel 2.20 Heeft uw school de schoolfruitposters opgehangen?
 (basis=heeft startpakket ontvangen)*

	n	%
Ja, beide posters	1367	81%
Ja, alleen de EU-Schoolfruitposter	248	15%
Ja, alleen de educatieve poster 'Proef ze allemaal'	29	2%
Nee	34	2%
Weet niet	16	1%
Totaal	1694	100%

Het merendeel van de scholen die het startpakket hebben ontvangen, heeft 81% beide posters opgehangen. Slechts een klein deel heeft geen van de posters opgehangen of weet het niet.

De flyer in het startpakket bevatte een korte introductie op het lesmateriaal van EU-Schoolfruit en Smaaklessen. In onderstaande figuur is te zien dat bijna alle scholen bekend zijn met de flyer in het startpakket.

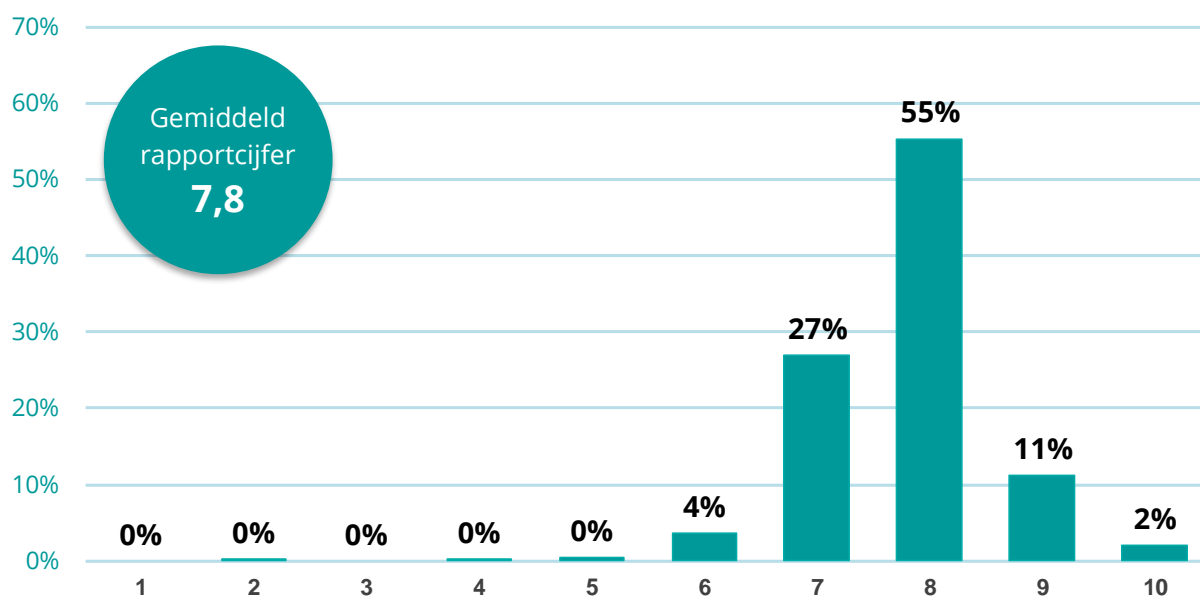
Figuur 2.21 Bent u bekend met de flyer die in het startpakket zat?

2.4.3 Ouderbrochure

Eerder was te zien dat 40% van de scholen de ouderbrochure zegt te hebben ontvangen. Van deze groep heeft 92% deze brochures ook daadwerkelijk aan de ouders verstrekt. Gekeken naar het totaal aantal scholen heeft 36% ouderbrochures uitgedeeld. Hieronder is te zien hoe de ontvangers de ouderbrochure waarderen.

Figuur 2.22 Hoe waardeert u de ouderbrochure? (basis=heeft ouderbrochures ontvangen)

Ruim twee derde van de scholen beoordeelt de ouderbrochure met een 8 of hoger. In totaal komt de beoordeling gemiddeld uit op een 7,8. De ouderbrochure ziet er goed uit (aantrekkelijk vormgegeven) en heeft een korte, duidelijke en goed leesbare inhoud.

- *Zeer toegankelijk en prettig om door te nemen.*
- *Prima leesbaar, duidelijk, mooie vormgeving.*

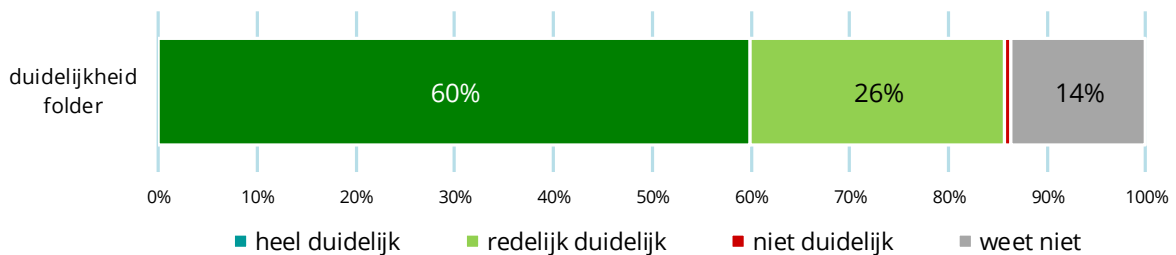
Scholen die de ouderbrochure met een 6 of lager hebben beoordeeld geven aan dat de brochure niet geschikt is voor ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersen.

- *Voor de ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersen is het moeilijk. Het zou fijn zijn als ze in diverse talen uitgebracht zouden worden.*

2.4.4 Folder

Aan alle scholen is gevraagd wat zij vinden van de folder 'Een schoolfruitbeleid op uw school in 5 stappen'. Doordat in de vragenlijst een afbeelding is getoond van deze folder, konden ook scholen hun mening geven, die in eerste instantie niet aangaven de folder te hebben ontvangen.

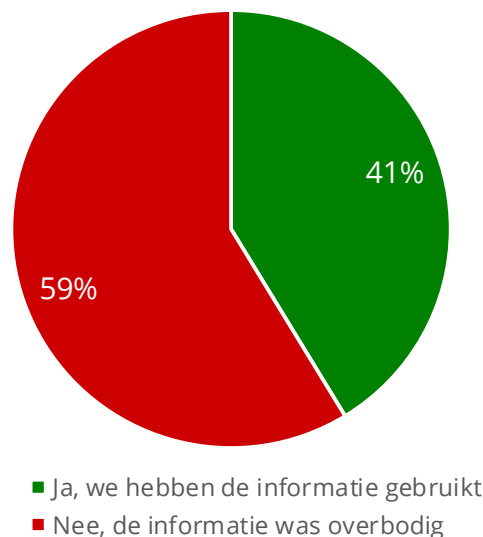
Figuur 2.23 Wat vindt u van de folder 'Een schoolfruitbeleid op uw school in 5 stappen'?

Een meerderheid van de scholen (60%) vindt de folder heel duidelijk. Niemand zegt de folder niet duidelijk te vinden.

Onderstaande figuur laat zien dat een minderheid van de scholen (41%) die de folder heeft ontvangen, de informatie ook daadwerkelijk heeft gebruikt.

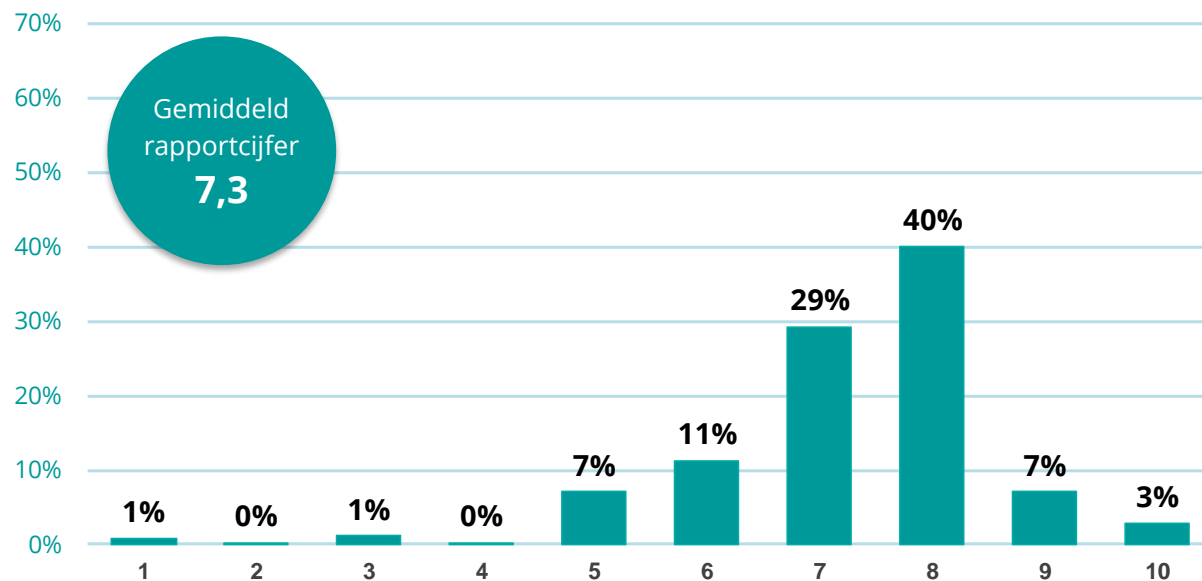
Figuur 2.24 Heeft de folder bijgedragen aan het opzetten of verbeteren van het schoolfruitbeleid op uw school? (basis=heeft folder ontvangen)

2.4.5 Klokposter

Eerder bleek dat 20% van de scholen de Klokposter zegt te hebben ontvangen. Bijna twee derde (62%) van deze scholen heeft de poster ook daadwerkelijk gebruikt. Van de ontvangers zegt 50% het in sommige en 12% het in alle klassen te hebben ingezet.

Figuur 2.25 Hoe waardeert u de Klokposter? (basis=heeft Klokposter ontvangen)

De Klokposter wordt door 50% van de scholen die deze poster hebben ontvangen, beoordeeld met een 8 of hoger. Bijna een tiende geeft een 5 of lager. Gemiddeld waardeert men de Klokposter met een 7,3. Scholen die positief over de Klokposter zijn omschrijven de Klokposter als duidelijk en overzichtelijk. Leerlingen en ouders zien hoe laat de groenten en het fruit aan de leerlingen wordt aangeboden.

- *Leerlingen, vooral de kleuterbouw, wijzen ernaar. Zij weten precies hoe laat ze hun fruit/groente hap moeten krijgen.*

Redenen om de Klokposter met een 6 of lager te beoordelen zijn dat de poster niet aansprekend genoeg is en men de meerwaarde er niet van ziet.

- *De poster sprak niet erg aan. Beter was het een knutselposter te maken. Knip de wijzers uit en gebruik een splitpen... etc.*
- *De klokposter voegde uiteindelijk niet veel toe omdat het fruit in de pauze werd gegeten en die pauze is natuurlijk bekend bij de kinderen.*

2.4.6 Website

Van de scholen heeft 88% de website www.euschoolfruit.nl wel eens bezocht. Dit is minder dan in het voorgaande schooljaar, toen 93% zei de website wel eens te hebben bekeken. Onderstaande tabel toont waarvoor de website is geraadpleegd.

Tabel 2.26 Waarvoor heeft u deze website bezocht? (n=1587)

	n	%
Inschrijving EU-Schoolfruit	1246	79%
Informatie EU-Schoolfruit	976	62%
Informatie over de fruit- en groentelevering	858	54%
EU-Schoolfruit regeling	851	54%
(Les)materialen	609	39%
Gezonde traktaties	542	34%
Erkende leveranciers	497	31%
Pagina voor ouders	361	23%
Stappenplan schoolfruitbeleid	278	18%
Contact en organisatie	244	15%
Pagina voor leerlingen	190	12%
Klokposter	92	6%
Anders	15	1%
Totaal		428%

De website is in de eerste plaats bezocht voor inschrijving bij het EU-Schoolfruit (79%). Hierna zijn de belangrijkste redenen het vinden van informatie over EU-Schoolfruit in het algemeen, de EU-Schoolfruitregeling en informatie over de levering en de EU-Schoolfruit regeling.

Hieronder staan alle (letterlijke) suggesties die zijn gedaan ter verbetering van de website. Slechts enkele respondenten hebben een suggestie gegeven, bijna alle respondenten hebben aangegeven geen verbeterpunten te kunnen noemen.

- *Transparante communicatie, duidelijk mailadres/telefoonnummer waar mensen meteen kunnen achterhalen bij welke leverancier de vraag hoort en dan ook doorverwijzen.*
- *Soms was het zoeken waar ik de juiste informatie kon vinden.*
- *Sommige groepen hadden problemen met de digitale lessen op het digibord, er was geen geluid bij en niet kunnen vinden hoe we dit konden oplossen.*
- *Minder items per pagina.*

- *Meer filmpjes.*
- *Meer digitale filmpjes over fruit en groente.*

2.4.7 Digibord lesmateriaal

Van de scholen was 60% ervan op de hoogte dat digitaal lesmateriaal wordt aangeboden via de website www.schoolfruitdigibord.nl.

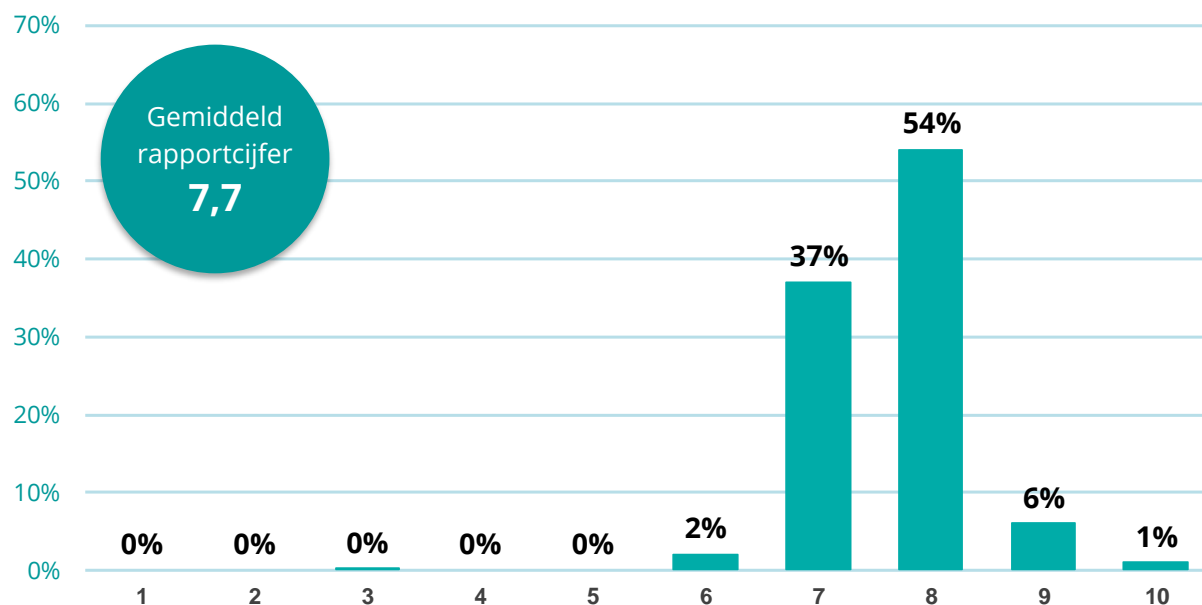
Tabel 2.27 Heeft uw school het schoolfruit digibord lesmateriaal gebruikt? (basis=bekend met digitale lesmateriaal)

	% van bekend met digibord	% van alle scholen
Ja	39%	24%
Nee	21%	12%
Weet niet	40%	24%
Niet bekend met digibord materiaal	-	40%
Totaal	100%	100%

Van de scholen die bekend zijn met het digibord lesmateriaal heeft 39% het ook gebruikt. Wanneer gekeken wordt naar alle deelnemende scholen, dan ligt dit percentage op 24%.

Onderstaande figuur toont de waardering voor het digibord lesmateriaal, bij diegenen die het kennen.

Figuur 2.28 Hoe waardeert u dit digibord lesmateriaal? (basis = heeft materiaal gebruikt)

Gemiddeld wordt het digibord lesmateriaal beoordeeld met een 7,7. Het rapportcijfer 8 wordt met 54% het meest genoemd.

2.4.8 Smaaklessen

In totaal geeft 41% van de scholen aan de lesmap van Smaaklessen te hebben aangevraagd. Dit aantal is in vergelijking met de vorige meting behoorlijk gestegen, toen gaf iets minder dan een kwart (24%) aan de lesmap te hebben aangevraagd.

Wanneer gevraagd wordt op welke manier de lesmap wordt ingezet, blijkt dit divers. Sommigen geven aan dit bij 'reguliere' lessen in te zetten, anderen bijvoorbeeld tijdens kooklessen of specifieke projecten/projectweken. Ook wordt opgemerkt dat dit vrij door de leraar in te vullen was. De lesmap wordt ook regelmatig gebruikt als naslagwerk of bronnenboek.

Tabel 2.29 Heeft u op een andere manier gebruikgemaakt van Smaaklessen?

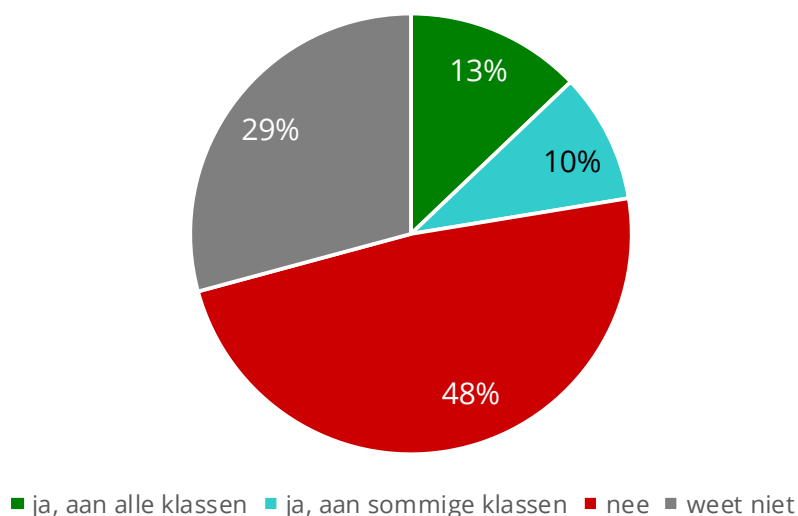
	% van bekend met digibord	% van alle scholen
Nee, hebben we niet gedaan	996	56%
Ja, we hebben het digibord gebruikt	581	32%
Ja, via 'Ik eet het beter'	14	1%
Ja, via een oudere versie van de map/Smaakkist	15	1%
Ja, via proeflessen, kooklessen e.d.	36	2%
Anders	91	5%
Weet ik niet	61	3%
Totaal	1794	100%

Een derde van alle scholen heeft het digibord gebruikt om Smaaklessen onder de aandacht te brengen. Een aantal scholen geeft aan dat zij nog beschikken over een oudere versie van Smaaklessen (de map en/of de kist) en ook 'Ik eet het beter' wordt als methode genoemd. Verder worden op scholen kook- en proeflessen gegeven.

2.4.9 Groenten- en fruitcertificaat

Aan het einde van de gratis schoolfruitperiode kunnen leerkrachten gratis een groenten- en fruitcertificaat downloaden. Onderstaande figuur toont in welke mate scholen van plan zijn deze uit te delen aan hun leerlingen. Slechts een deel van de scholen (13%) is voornemens het certificaat zeker aan alle klassen te verstrekken. De helft van de scholen geeft aan geen gebruik te zullen maken van het certificaat.

Figuur 2.30 Bent u van plan het groenten- en fruitcertificaat aan de leerlingen uit te reiken?

2.4.10 Voorkeur papieren of digitale informatie

Aan de scholen is gevraagd of zij een voorkeur hebben voor een papieren of digitale versie van enkele informatiematerialen. Onderstaande tabel toont de voorkeur.

Tabel 2.31 Het lesboekje, de Ouderbrochure en het Stappenplan verschijnen op papier, maar zijn ook digitaal beschikbaar. Wat heeft uw voorkeur?

	Lesboekje	Ouderbrochure	Stappenplan
Papier	23%	16%	12%
Digitaal	40%	54%	57%
Papier en digitaal	33%	27%	27%
Weet niet	4%	3%	4%
Totaal	100%	100%	100%

Bijna een kwart (23%) ontvangt het lesboekje het liefst op papier. Nog eens 33% wil naast een papieren versie ook graag een digitale versie. De Ouderbrochure en het Stappenplan mag wat betreft iets meer dan de helft van de scholen in digitale uitvoering verstrekt worden.

2.4.11 Eigen informatie

Aan de scholen is gevraagd of zij naast het uitdelen van groenten en fruit en het aangeleverde lesmateriaal ook zelf op een andere wijze nog aandacht besteden aan het eten van groenten en fruit.

Tabel 2.32 Op welke wijze besteedt uw school nog meer aandacht aan het eten van groenten en fruit, naast het uitdelen ervan en lesmateriaal en posters? (alle scholen)

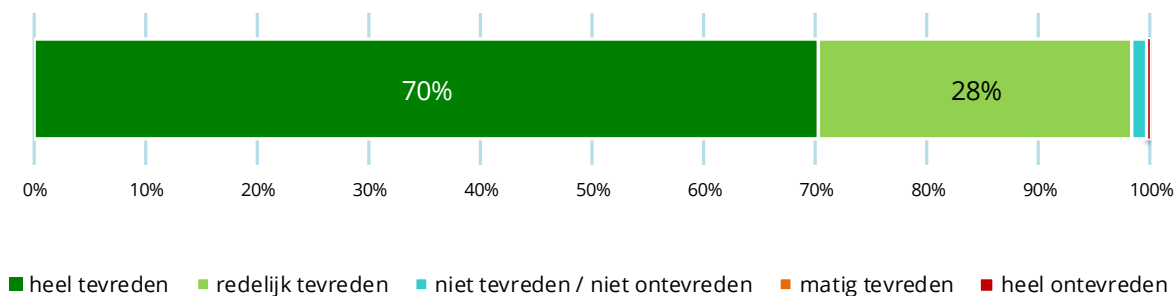
	n	%
Vermelding in de nieuwsbrief van school	1508	84%
Het stimuleren van gezonde traktaties	1216	68%
Vermelding in de Schoolgids	951	53%
Het geven van Smaaklessen	740	41%
Het belonen van/aandacht geven aan leerlingen die fruit meenemen	665	37%
Deelname aan lesprogramma's, zoals 'Lekker Fit!' en 'Ik eet het beter'	661	37%
Het geven van kooklessen	595	33%
Het bijhouden van een groentetuin van school	451	25%
Organisatie van een themaweek rondom het project schoolfruit/gezonde voeding	256	14%
Het bekijken van de internetsite in de klas	232	13%
Het geven van Smaakmissies	39	2%
Anders	92	5%
Wij doen dat niet	14	1%
Totaal		414%

Door nagenoeg alle scholen wordt op een of andere wijze aandacht besteed aan het eten van groenten/fruit, naast het uitdelen ervan en gebruik van aangeleverd materiaal. Dit gebeurt vooral door vermelding in de nieuwsbrief (84%). Ruim twee derde stimuleert bovendien het geven van gezonde traktaties. Hierna wordt, evenals bij de voorgaande meting, vermelding in de Schoolgids het meest genoemd.

2.4.12 Algehele tevredenheid informatie

In onderstaande grafiek is zichtbaar hoe tevreden de scholen zijn over alle informatie die men heeft gekregen over het EU-Schoolfruitprogramma.

Figuur 2.33 Hoe tevreden bent u over alle informatie die u heeft gekregen over het EU-Schoolfruitprogramma?

Bijna alle scholen (98%) zijn redelijk tot heel tevreden over de ontvangen informatie rondom het EU-Schoolfruitprogramma. Een ruime meerderheid geeft aan voldoende informatie te hebben ontvangen en ervaart de inhoud als duidelijk, volledig en gemakkelijk leesbaar.

Een kritische noot die door meerdere scholen is genoemd is dat de informatie soms 'te' veel is.

- *Veel te veel informatie, met name in de wekelijkse nieuwsbrief. De informatie die ik had willen hebben (bijvoorbeeld een latere levering door 2e paasdag) heb ik niet gehad.*
- *Persoonlijk vind ik 1 x per week een nieuwsbrief wel erg veel.*
- *Ik vind het wel veel. Ik krijg nu vaak mail over contracten om verder te gaan met fruit. Dit is een evaluatie en ik heb er nog 1 gedaan. Veel mail dus.*
- *Erg veel informatie ontvangen, mag iets minder frequent.*

2.4.13 Extra ondersteuning

Aan de scholen is gevraagd of zij behoefte hebben aan meer ondersteuning bij het invoeren van het eten van groenten en fruit op school. Van de scholen heeft 96% hier geen behoefte aan. Bij de scholen die hier wel behoefte aan hebben, wordt personele ondersteuning net iets meer genoemd (in totaal noemt 2% dit) dan materialen of andersoortige ondersteuning. De betreffende scholen geven de voorkeur aan ondersteuning vanuit verschillende hoeken, waarbij het Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit het meest worden genoemd.

*Tabel 2.34 Van wie zou uw school graag ondersteuning ontvangen?
(basis = heeft behoefte aan ondersteuning; n=73)*

	n	%
Steunpunt Smaaklessen & EU-Schoolfruit	44	60%
Voedingscentrum	33	45%
GGD	29	40%
Leveranciers	14	19%
Anders	12	16%
Totaal		181%

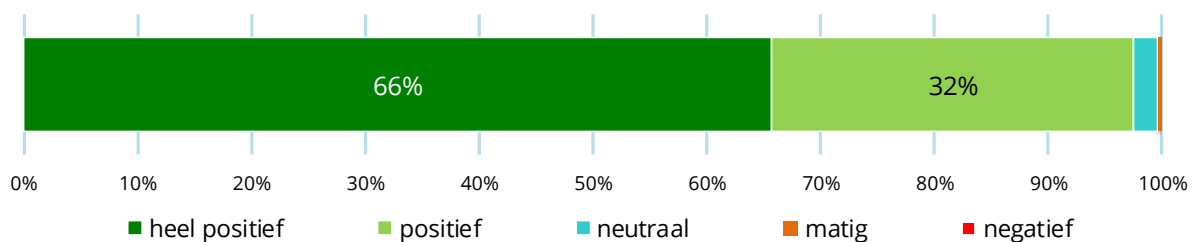
2.5 Beoordeling EU-Schoolfruitprogramma

Aan de scholen zijn verschillende vragen voorgelegd die de beoordeling van het EU-Schoolfruitprogramma in kaart brengen. In deze paragraaf worden deze vragen behandeld.

2.5.1 Reacties

Onderstaande figuur laat zien hoe de scholen in het algemeen het EU-Schoolfruitprogramma waarderen.

Figuur 2.35 Hoe waardeert u het EU-Schoolfruitprogramma in totaal?

Van de scholen is twee derde (66%) in het algemeen heel positief over het EU-Schoolfruitprogramma en nog eens 32% is positief.

De scholen zijn om verschillende redenen enthousiast en tevreden over het EU-Schoolfruitprogramma. Het programma levert op de eerste plaats een bijdrage aan een gezondere levensstijl. Meerdere malen is genoemd dat leerlingen weinig kennis hebben over groenten en fruit en waarom het gezond is om groenten en fruit te eten. Het EU-Schoolfruitprogramma vergroot het bewustzijn van het belang van groenten en fruit. Scholen ervaren dat het een positief effect heeft.

- *Ze zeggen "Jong geleerd is oud gedaan". Wij hopen dat de kinderen door het aanbod van verschillende soorten fruit en groente gestimuleerd worden om ook in de toekomst groente en fruit te blijven eten en dat ze er bewust van zijn dat dit gezond is.*
- *Zeer belangrijk, erg nuttig, de gewenning aan groenten en fruit i.p.v. ongezond eten is zo'n vooruitgang. Absoluut een blijver wat ons betreft.*

Ook het kostenaspect is net als bij eerder onderzoek door meerdere scholen aan de orde gebracht. Het is heel positief dat scholen de kans krijgen om gratis groenten en fruit uit te delen. Meerder keren is genoemd dat er ouders zijn die in verband met kosten van groenten en fruit dit niet aan hun kind meegeven.

- *Wij zijn een school met veel bijstandsgezinnen, waardoor fruit eten in die gezinnen een luxe blijkt te zijn. Op deze manier raken de kinderen wel bekend met verschillende soorten fruit.*

Scholen die het EU-Schoolfruitprogramma lager waarderen hebben hier verschillende redenen voor gegeven. Een vaker genoemde reden is dat de kwaliteit van de geleverde groenten en fruitsoorten tegenviel, een andere reden die vaker is genoemd is dat het werk dat het programma met zich meebrengt te veel is.

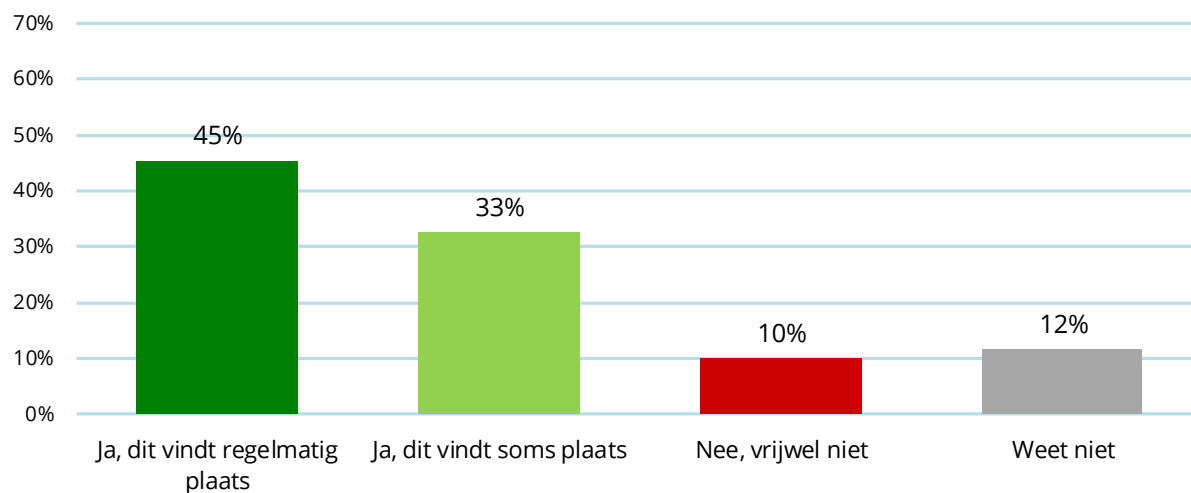
- *Ik vond de kwaliteit van het fruit dit jaar behoorlijk minder. Het fruit was vrij snel aan het rotten. Verder vond ik dat er weinig groente werd aangeboden.*
- *Heel fijn en leuk programma, maar helaas veel tijd kwijt aan organisatie.*

Naast de mening van de scholen zelf, is ook gevraagd welke indruk zij hebben van de tevredenheid van de kinderen en hun ouders.

Tabel 2.36 Hoe vinden de kinderen het EU-Schoolfruitprogramma?/Wat is uw indruk van de reacties van de ouders op het schoolfruitprogramma?

	Kinderen	Ouders
De meesten zijn enthousiast	82%	74%
De helft is enthousiast, de andere helft niet	14%	9%
De meesten zijn weinig enthousiast	1%	1%
Dat kan ik niet goed beoordelen	3%	10%
Ik krijg nauwelijks/geen reacties	-	6%
Totaal	100%	100%

Figuur 2.37 Heeft u het idee dat er door het EU-Schoolfruitprogramma door de kinderen vaker groenten en fruit meegenomen wordt naar school, buiten de fruitdagen om?

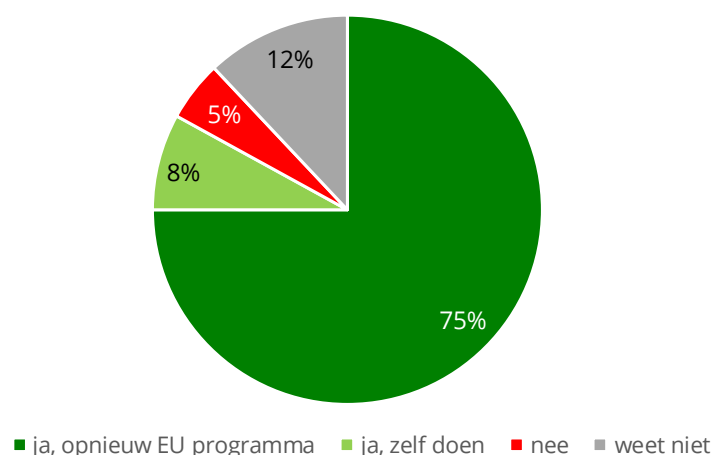

Van de scholen heeft minder dan de helft (45%) het idee dat er buiten de fruitdagen om regelmatig groenten en fruit meenemen naar school. Nog eens 33% geeft aan dat dit soms gebeurt en een tiende is van mening dat het vrijwel niet gebeurt.

2.5.2 Voortzetting

Het enthousiasme over het programma onder de deelnemende scholen is groot. Op de vraag of de school in het schooljaar 2018-2019 het schoolfruit wil voortzetten, antwoordt exact driekwart van de scholen opnieuw mee te willen doen met het EU-programma. Van dit jaar deelnemende scholen is 8% voornemens om het zelf te gaan doen. Slechts 5% geeft aan helemaal niet door te gaan met schoolfruit (in welke vorm dan ook).

Figuur 2.38 Gaat uw school het schoolfruit in schooljaar 2018-2019 voortzetten (bijvoorbeeld op basis van zelf meenemen, EU-Schoolfruitprogramma of met een leverancier)?

Onderstaande tabel laat zien op hoeveel dagen scholen die het zelf gaan voortzetten het schoolfruit blijven hanteren (alleen gesteld aan scholen die het programma zelf voortzetten).

Tabel 2.39 Voor hoeveel dagen is uw school van plan om door te gaan?

	n	%
1 dag per week	6	4%
2 dagen per week	11	8%
3 dagen per week	35	24%
4 dagen per week	6	4%
5 dagen per week	45	31%
Nog niet bekend	41	29%
Totaal	144	100%

Van de scholen die hebben aangegeven schoolfruit zelf te willen voortzetten gaat 31% dit vijf dagen per week doen en nog eens bijna een kwart op 3 dagen per week.

Tabel 2.40 Op welke wijze gaat u na afloop van de gratis leveringen verder met schoolfruit? (n=144)

	n	%
Door ouders fruit/groenten mee te laten geven	138	96%
Door als school zelf fruit/groenten in te kopen	8	6%
Door middel van een leverancier (betaald abonnement)	3	2%
Op een andere manier	6	4%
Weet niet	1	1%
Totaal		108%

Van de scholen die zelf verder willen met schoolfruit, willen bijna alle scholen het fruit en de groenten door de ouders laten meegeven (96%).

Aan de scholen die hebben aangegeven niet opnieuw aan het programma deel te zullen nemen (maar eventueel wel zelf iets met fruit willen doen) is gevraagd dit toe te lichten.

Tabel 2.41 U geeft aan niet opnieuw deel te zullen nemen aan het EU-Schoolfruitprogramma, kunt u aangeven waarom niet? (n=144)

	n	%
Te veel werk (tijd, schillen en snijden, afval)	46	32%
Is verantwoordelijkheid van ouders	44	31%
Wij willen geen contract tekenen	22	15%
Schoolleiding/leerkrachten willen niet	18	13%
Twijfelen nog/evaluatie afgelopen periode	16	11%
Slechte ervaringen met EU-Schoolfruit	12	8%
Willen het graag zelf gaan regelen	9	6%
Er wordt nu meer fruit meegenomen/gegeten	5	3%
Ouders/ouderraad wil niet	4	3%
De kinderen willen niet	1	1%
Anders	18	13%
Weet niet	12	8%
Totaal		144%

Voor ongeveer een derde van de scholen is de tijd die men kwijt is aan het voorbereiden (schillen, snijden etc.) de belangrijkste reden om niet verder aan het programma deel te nemen. Nog eens ongeveer een derde van de scholen heeft aangegeven dat het eten van groenten en fruit op school een verantwoordelijkheid van ouders is.

Ook aan scholen die hebben aangegeven helemaal **niet** door te gaan met schoolfruit in schooljaar 2018-2019 is gevraagd dit toe te lichten.

Tabel 2.42 U geeft aan niet door te gaan met schoolfruit op uw school, kunt u aangeven waarom niet? (n=83)

	n	%
Te duur	32	39%
Te veel werk (tijd, schillen en snijden, afval)	30	36%
Schoolleiding/leerkrachten willen niet	21	25%
Is verantwoordelijkheid van ouders	19	23%
Wij willen geen contract tekenen	15	18%
De school gaat sluiten	11	13%
Slechte ervaringen met EU-Schoolfruit	7	8%
Ouders/ouderraad wil niet	6	7%
Onze school staat in een achterstandswijk. Er is geen geld voor een abonnement via een leverancier en de ouders kunnen het ook niet meegeven	4	5%
De kinderen willen niet	3	4%
Er wordt nu meer fruit meegenomen/gegeten	2	2%
Anders	2	2%
Totaal		183%

De twee meest genoemde redenen zijn dat het duur is (39%) en/of dat het te veel werk/tijd kost (36%). Daarnaast geeft een kwart van de scholen aan dat de schoolleiding of leerkrachten het niet willen.

2.6 Slotopmerkingen

Tot slot is aan de scholen gevraagd of zij nog opmerkingen hebben over het EU-Schoolfruitprogramma. Hieronder staat een aantal voorbeelden van onderwerpen die hier meermaals aan de orde zijn gekomen.

Uit de slotopmerkingen blijkt dat scholen de gratis levering van groenten en fruit zeer op prijs stellen en enthousiast en dankbaar zijn.

- *“Dank je wel weer. Voor een aantal van onze kinderen is fruit heel duur en zit het niet bij ouders in het systeem. Zij zijn er nu toch mee in aanraking gekomen en hebben mogen genieten van het fruit.”*
- *“Heel hartelijk bedankt en we hopen dat we volgend jaar weer mee mogen doen.”*
- *“Bedankt, wij zijn als school erg blij met dit soort initiatieven!!!”*
- *“Bedankt voor alle goede zorgen! Onze kinderen waren er echt blij mee!”*
- *“Bedankt voor al dat (gratis) lekkers.”*
- *“Bedankt voor alle service! Qua informatieverspreiding naar onze leerlingen en ouders/verzorgers hadden we er meer uit kunnen halen, dat ligt aan onszelf. We doen hopelijk volgend jaar weer mee!”*
- *“De kwaliteit van het fruit was prima. Complimenten aan de organisatie, de leverancier en de vervoerder! Alles is prima verlopen, wij hebben dit schooljaar geen enkele keer klachten gehad! Hartelijk dank daarvoor!”*
- *“De ouders van de minima zijn hier erg blij mee, anders zouden hun kinderen waarschijnlijk geen fruit eten, gewoon om dat het voor sommige ouders te duur is. En iedereen is erg enthousiast, dus ga zo door.”*

Wel wordt een aantal maal een kanttekening geplaatst bij de geboden variatie en/of de kwaliteit van het geleverde fruit/de groenten. Meerdere scholen geven aan moeite te hebben met de (grote) dozen waarin het fruit geleverd wordt, omdat men moeilijk van de dozen af komt. Geopperd wordt dat de dozen bij een volgende levering worden meegenomen en nogmaals gebruikt kunnen worden.

- *“Dit jaar was er weinig variatie in de geleverde fruit en groentesoorten. Bijna wekelijks was er peer. Groente is heel weinig aangeboden.”*
- *“De kwaliteit van het fruit was dit jaar iets minder dan vorig jaar. Naast aandacht voor gezonde voeding besteden we ook aandacht voor het milieu, het plastic waarin het fruit / de groenten verpakt waren staat hier wel haaks op. Daarnaast versnelt dit plastic het rijpingsproces.”*
- *“Ik vind het mooie foldertjes en lesmateriaal en ouderbrieven, maar onze ouders zijn veelal van allochtone afkomst, er is nog vrij veel functioneel analfabetisme in onze wijk. Eigenlijk vinden we het fruit genoeg en zou al dat werk, tijd en geld dat er in het materiaal eromheen gestopt worden voor ons niet zo nodig zijn. Fruit is gezond en lekker. Punt. Het gaat om het eten en niet om de papieren boodschap. Kinderen weten nu dat ze het lekker vinden en vragen erom. Dat is voldoende.”*

3. Bijlagen

3.1 Achtergrondkenmerken primair onderwijs

Tabel 4.1 De vragenlijst is ingevuld door...

	n	%
directeur / adjunct-directeur / locatieleider	845	47%
leerkracht	439	24%
administratief medewerker / secretaresse	182	10%
conciërge	76	4%
intern begeleider	71	4%
onderwijsassistent	49	3%
teamleider	44	2%
ouder	6	0%
anders	82	5%
totaal	1794	100%